

Η Παύλεια Θεολογία

Ελληνιστές και Αντιόχεια

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

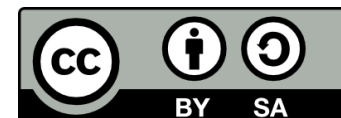

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ**

Ελληνιστές και Αντιόχεια

Περιεχόμενα ενότητας 1/2

- Οι πρώτες χριστιανικές ομάδες στην Ιερουσαλήμ
- Ελληνιστές και Εβραίοι
- Οι ελληνιστές
- Ο ρόλος τους στη διάδοση του ευαγγελίου στα έθνη
- Η χριστιανική κοινότητα της Αντιόχειας
- Η σημασία της Αντιόχειας

Περιεχόμενα ενότητας 2/2

- Η κοινή αποστολική παράδοση
- Το προπαύλειο υλικό στις επιστολές
- Ανοικτά ερωτήματα

Οι πρώτες χριστιανικές ομάδες στην Ιερουσαλήμ

Οι πρώτες χριστιανικές ομάδες στην Ιερουσαλήμ

- Η μαρτυρία των Πράξεων κι η ιστορική αξία της
- Γαλιλαία (Μκ και Μτ) και Ιερουσαλήμ (Λκ) ως κέντρα των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων
- Η σημαντικότερη χριστιανική κοινότητα σύμφωνα με την μαρτυρία του Παύλου αυτή της Ιερουσαλήμ
 - Η ανάληψη κι η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος
 - Κοινή ζωή με επικεφαλής τους αποστόλους
 - Τα πρώτα μέλη της κοινότητας Ιουδαίοι

Ελληνιστές και Εβραίοι

- Πραξ 6,1-8,3: λόγος για «Ελληνιστές» και «Εβραίους» μέσα στην αρχαία Εκκλησία της Ιερουσαλήμ
 - **Ελληνιστές:** χριστιανοί εξ Ιουδαίων, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στην Ιερουσαλήμ και μιλούν ελληνικά, πιθανόν από την ιουδαϊκή διασπορά (7 διάκονοι, διωγμός Στεφάνου)
 - **Εβραίοι:** χριστιανοί εξ Ιουδαίων, εγκατεστημένοι στην Ιερουσαλήμ που μιλούν αραμαϊκά (η ομάδα τους παύει να υπάρχει μετά το 68 μ.Χ.)
- Η μαρτυρία του Παύλου: οι τρεις στύλοι της ιεροσολυμιτικής κοινότητας (Πέτρος, Ιάκωβος, Ιωάννης) / οι πτωχοί των αγίων της Ιερουσαλήμ (λογεία)

Οι ελληνιστές

- Οι ελληνιστές επηρεάζουν με τη διδασκαλία τους τον Παύλου
- Ο ρόλος της Αντιόχειας ως κέντρο του αρχέγονου Χριστιανισμού και του ευαγγελισμού των εθνών
- Βασικά σημεία της διδασκαλίας τους:
 - Ο Θεός ως δημιουργός -> το άνοιγμα στα έθνη
 - Το κήρυγμα για τον Ιησού: ευαγγέλιο
 - Προκρίνεται ο χριστολογικός όρος «Χριστός» αντί εκείνου του Υιού του Ανθρώπου
 - Σωτηρία σε δύο επίπεδα: στο παρόν και στο μέλλον
 - Υιοθετείται ο όρος «εκκλησία» για να περιγραφεί ο νέος λαός του Θεού
 - Έμφαση στο ρόλο του Πνεύματος
 - Βάπτισμα / κυριακόν δείπνον
 - Κριτική στάση απέναντι στο Νόμο
 - Άνοιγμα προς τα έθνη

Ο ρόλος τους στη διάδοση του ευαγγελίου στα έθνη

- Ο διωγμός του Στεφάνου τους αναγκάζει να καταφύγουν σε άλλα μέρη της Παλαιστίνης και Συρίας και κυρίως στην Αντιόχεια
- Πιθανόν στη Συρία γίνονται δεκτοί οι πρώτοι μη Ιουδαίοι στην χριστιανική κοινότητα
- Η σημασία αυτού του γεγονότος για τη διαμόρφωση μίας ιδιαίτερης χριστιανικής ταυτότητας
- Πιθανόν ο Παύλος τόσο ως διώκτης όσο κυρίως όταν καταφεύγει στην Αντιόχεια γνωρίζει τη διδασκαλία των ελληνοιστών

Η χριστιανική κοινότητα της Αντιόχειας

- Πραξ 11,19-20: η φυγή των διωκόμενων ελληνοιστών στην Αντιόχεια
- Αντιόχεια της Συρία (παρά τον Ορόντη) – η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της αυτοκρατορίας
- Αρκετοί κάτοικοι έχουν μία θετική στάση απέναντι στον Ιουδαϊσμό (Ιώσηπος, *Ιουδ. Πόλ.* 7,45)
- Από αυτήν κατάγεται και ο διάκονος Νικόλαος (από την ομάδα των ελληνοιστών)
- Στις αρχές της δεκαετίας του 40 τα μέλη της Εκκλησίας ονομάζονται εδώ για πρώτη φορά χριστιανοί

Η σημασία της Αντιόχειας

- Θρησκευοϊστορική Σχολή: η Αντιόχεια ο τόπος όπου ελληνική θρησκεία και χριστιανισμός συναντώνται κι ο δεύτερος επηρεάζεται από την πρώτη -> οι θέσεις της έχουν σήμερα δεχθεί κριτική
- Ο Παύλος δε μας δίνει πληροφορίες για την παραμονή του στην Αντιόχεια (βλ. όμως Γαλ 2,11)
- Όμως η Αντιόχεια είναι σημαντικό κέντρο του αρχέγονου Χριστιανισμού -> εδώ λαμβάνει χώρα η αποδοχή των εθνικών χωρίς την προϋπόθεση της περιτομής -> Αποστολική Σύνοδος κι η σημαντική στροφή του Χριστιανισμού

Η κοινή αποστολική παράδοση

- Ο Παύλος συχνά αναφέρει ότι όσα μεταφέρει στις κοινότητες του στηρίζονται στην παράδοση που παρέλαβε -> Α΄ Κορ 15,3-4.11
- Αναφορές στα λόγια του Ιησού: Α΄ Κορ 7,10-11,1· 9,14· 11,23-25· Α΄ Θεσ 4,15-17· Ρωμ 14,14
 - Ο Παύλος γνωρίζει τη διδασκαλία του Ιησού για το διαζύγιο
 - Γνωρίζει τη διδασκαλία του για την ακτημοσύνη όσων ευαγγελίζονται
 - Γνωρίζει τα σχετικά με τον Μυστικό Δείπνο
- Ένα παράδειγμα : Α΄ Κορ 11,23-25 / Λκ 22,19-20

Το προπαύλειο υλικό στις επιστολές

- Ομολογίες πίστης και ύμνοι
- Προπαύλειο υλικό, συνθέσεις του Παύλου ή των κοινοτήτων του;
- Ρωμ 1,-3-4
 - Εκφράσεις όχι συνηθισμένες στον Παύλο
- Φιλ 2,5-11 (βλ. και Κολ 1,15-20)
- Γαλ 3,26-29
- Υλικό το οποίο ο Παύλος δανείζεται από την παράδοση της Αντιόχειας;
- Ο όρος Χριστός

Ανοικτά ερωτήματα

- Πόσο το θεολογικό σχέδιο του Λουκά στις Πράξεις επηρεάζει τη διαμόρφωση της αφήγησης σχετικά με την πρώτη κοινότητα στην Ιερουσαλήμ και εκείνη των ελληνιστών στην Αντιόχεια;
- Πόσο εύκολο είναι τελικά να εντοπίσουμε στοιχεία της προπαύλεια παράδοσης μέσα στα έργα του Παύλου;

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μουρατίδου Αναστασία
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

